

Общинска стратегия за развитие на
социалните услуги
(2016-2020 г.)

Община Чирпан

Резюме

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Чирпан (2016 - 2020 г.) е разработена въз основа на утвърдената Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Стара Загора (2016 - 2020 г.) и се предлага за приемане от Общински съвет. Тя е създадена в процес на партньорство между заинтересуваните страни в община Чирпан - общинска администрация, Дирекция "Социално подпомагане", гр. Чирпан, доставчици на социални услуги, местни граждански организации (НПО) и др.

Обхват: Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват на територията на цялата община през следващите 5 години в периода от 2016 г. до 2020 г.

Визия: Общинската стратегия за социални услуги има за цел да се осигурят качествени и достъпни социални услуги в община Чирпан, които ще допринесат за подобряването на качеството на живот, максималната самостоятелност, пълноценна реализация и грижа за общностите в риск.

Стратегията обхваща:

- Развитие и усъвършенстването на съществуващите социални услуги през следващите години (2016 - 2020 г.);
- Разкриването на нови социални услуги съобразно изведените приоритетни целеви групи;
- Успоредното развитие на политики и мерки за социално включване в свързани сектори (образование, здравеопазване, заетост, жилищна среда и други), чрез които се решават конкретни проблеми на рисковите групи и/или се създават условия за ефективно функциониране на социалните услуги.

Ключовите приоритетни направления на Общинската стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за решаване на основни критични социални проблеми на жителите на общината. Приоритетните направления се отнасят до изведените рискови групи и съдържанието на социалните услуги.

Избраните приоритетни направления включват:

Приоритетно направление : Деца и семейства в риск

Приоритети - превенция появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата, равен достъп до ползване на услугите, деинституционализация, качество на предоставяните услуги.

Направление 1: Превенция за деца и семейства в риск и деинституционализация на грижите за деца

Обща цел 1. Да се подобри грижата за децата в семейството, като се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата и да се постигне максимално намаляване на броя на децата, отглеждани в специализираните институции, чрез:

- Намаляване броя на изоставените деца и настаняването им в специализирани институции и подкрепяне задържането им в биологичното семейство;
- Осигуряване на условия за цялостното развитие на децата с увреждания отглеждани в семейството;
- Осигуряване на подкрепа на уязвимите семейства за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата;
- Гарантиране на равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование;
- Предоставяне на алтернативни социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в среда близка до семейната за децата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда.

Приоритетно направление: Уязвими групи и лица в неравностойно положение **Приоритети - социално включване, реинтеграция, алтернативност, мобилност и равен достъп**

Направление 2: Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение

Общцел 2 Да се създадат условия за социално включване / интегриране на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи, чрез:

- Осигуряване на условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда чрез разкриване на услуги и грижа в общността;
- Развиване на алтернативна резидентна грижа от семеен тип за хората с увреждания, настанени в специализирани институции;
- Създаване на условия за реинтеграция на уязвими лица, групи и общности в риск.

Приоритетно направление: Старите хора

Приоритети - мобилност, равен достъп и социално включване

Направление 3: Грижа за старите хора за по-добър и достоен живот

Общцел 3 Да се подобри качеството на живота на старите хора във всички населени места в областта, чрез:

- Развиване на широка мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в семейна и домашна среда.
- Осигуряване на достъп на старите хора до качествена резидентна грижа в среда, близка до домашната.

Постигането на набелязаните дългосрочни и конкретни цели в рамките на следващите години ще създаде условия за устойчиво подобряване на качеството на живота и жизнения стандарт на рисковите групи и общностите в неравностойно положение.

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги ще се изпълнява с общите усилия на всички заинтересовани страни в съответствие с техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

С изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Чирпан се цели да се развие модерна социална политика в подкрепа на лица, семейства и общности в община Чирпан в съответствие с националните приоритети за деинституционализация, превенция на социално изключване и европейските ценности.

Раздел А: Контекст и оценка на нуждите

1 Контекст

1.1 Предистория: как е създадена стратегията

Общинската стратегия е създадена в процес на партньорство между заинтересованите страни в общината (общинска администрация, Дирекция “Социално подпомагане”, доставчици на социални услуги, НПО и други) с общата координация на Общинска администрация. Процесът на планиране стъпи на анализ на нуждите на рисковите групи и ресурсите на общината, извършен през периода м. октомври и ноември 2015 г. с участието на териториална работна група от всички заинтересовани страни. Приоритетите са съобразени със заложените в областната стратегия и са обсъдени и приети на координационни срещи с териториалния екип.

При разработването на стратегията са следвани следните **принципи и подходи на планиране**:

- > Дефиниране на нуждите от клиента и планиране на услугите в съответствие с идентифицираните потребности;
- > Партньорство и планиране с участие, което осигурява приноса и взаимодействието между всички заинтересовани страни - местни, регионални и държавни институции, ведомства и организации;
- > Изпълнимост и приложимост на планираните социални услуги и мерки;
- > Гъвкавост при определянето на съдържанието на планираните услуги и мерки;
- > Финансова и социална ефективност;
- > Равни възможности за достъп.

1.2 Обхват и фокус на стратегията

Общинската стратегия за социалните услуги обхваща мерки и услуги, които са необходими за осъществяване на ефективна политика за подкрепа на индивидите и групите в риск в общината, в съответствие с техните реални потребности и съвременни стандарти.

Видове услуги и обхват на рисковите групи. В контекста на областното планиране общинската стратегия има за цел да очертае насоките за създаване на мрежа от услуги, която отговаря на нуждите на рисковите групи в община Чирпан и е ефективна в своето действие от управленска и икономическа гледна точка.

Стратегията предвижда социални услуги за всички рискови групи на територията на общината. В рамките ѝ са изведени нейните приоритети като целеви групи и услуги за периода на действието ѝ.

Изборът на приоритетите е основан на остротата на проблемите и наличните ресурси.

Времеви обхват. Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват на територията на общината през следващите години (2016 - 2020 г.).

Географски обхват. Стратегията задава както общинската рамка, така и параметрите на социалните услуги в населените места на територията на общината.

Съответствие с международни, национални и местни политики

Общинската стратегия следва принципите на законосъобразност и обвързаност с нормативната уредба на Република България – Конституция, Семейен кодекс, Кодекс на труда, Наказателен кодекс, Закон за закрила на детето, Закон за социално подпомагане, Закон за местното самоуправление и местната администрация, Закон за интеграция на хората с увреждания, Закон за закрила от дискриминация и др., както и съответните подзаконови нормативни актове.

През последните години държавата провежда целенасочена реформа в сферата на социалните услуги, която стартира първо в сферата на услугите за деца и след това премина и към услугите за другите възрастови групи. Реформата е насочена към деинституционализация и децентрализация на социалните услуги. От система от

специализирани институции се премина към създаване на социални услуги в общността, които променят подхода към индивидите и групите в риск и целят интегрирането им в социалните общности.

Стратегията за развитие на социалните услуги в община Чирпан е разработена в съответствие с действащото национално законодателство в областта на социалните услуги, здравеопазването, интеграцията на хората с увреждания, защитата от дискриминация, с препоръките на Съвета на ЕС в тази област. Тя е съобразена добрите практики на страните-членки на ЕС, както и с редица международни документи, които третират въпросите, свързани с подобряване на качеството на живот на възрастните хора, хората с увреждания, гарантиране правото на децата на семейна среда и на достъп до качествена грижа и услуги според индивидуалните им потребности.

Сред основните принципи и документи, с които е съобразена Стратегията са Международна харта за правата на човека на ООН, Конвенция на ООН за правата на детето, Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания и Факултативния протокол, Европейска социална харта, Конвенция на ООН срещу насилието и дискриминацията, Харта на основните права на ЕС, Европейска харта на правата и отговорностите на възрастните хора, нуждаещи се от дългосрочни грижи и помощ, Европейска стратегия за здравеопазване, Стандартни правила за равнопоставеност и равни възможности за хората с увреждания на ООН, Резолюция на Европейския парламент от 9 септември 2010 г. относно дългосрочните грижи за възрастни хора, Европейска стратегия за хората с увреждания за периода 2010 – 2020 г. и Европейска харта на предоставящите грижа в семейството.

1.2.1 Институционална рамка на предоставянето на социалните услуги

В процеса на планиране са включени основните институции с отговорности по отношение на планирането, създаването, предоставянето и управлението на социалните услуги. Тук са взети предвид следните им компетенции:

На национално ниво:

- Министерство на труда и социалната политика (МТСП) - създава държавната политика в сферата на социалното подпомагане и социалните услуги, определя националните приоритети, заедно с Министерство на финансите определя държавно- делегираните дейности в социалните услуги и разработва разходните стандарти за финансиране на социалните услуги;

- Министерство на финансите (МФ) - определя разходните стандарти и тавани за финансиране на социалните услуги в страната;

- Агенция за социално подпомагане - разрешава откриването и закриването на социалните услуги - държавно-делегирана дейност, разработва методики за социални услуги, инспектира социалните услуги, поддържа регистър на доставчиците на социални услуги; чрез Дирекциите „Социално подпомагане" (ДСП) се предоставят и социални услуги;

- Държавна агенция „Закрила на детето" (ДАЗД) - лицензира доставчиците на социални услуги за деца, контролира стандартите и критериите за социални услуги за деца и семейства.

На областно ниво:

- Областен управител, Областен съвет за развитие и областни комисии, които имат отношение към планирането изобщо във всички сфери;

- РДСП, която предоставя становища по отношение на откриването/закриването на социални услуги - държавно-делегирана дейност.

На общинско ниво:

- Общини - създават общинската политика по отношение на социалните услуги, създават, предоставят социални услуги, договарят предоставянето на социални услуги с външни доставчици,

контролират тяхното качество;

- Доставчици на социални услуги;
- Дирекция “Социално подпомагане” управлява случаите на хора в риск и в частност – насочва потребители към социалните услуги, които са държавно-делегирана дейност;
- Местни общности - НПО, местни организации, представители на рисковите групи.
- Обществените съвети за социално подпомагане в общините, ангажирани с оказване на съдействие и помощ при извършване на дейностите по социално подпомагане и упражняване на обществен контрол върху тяхното осъществяване.

1.2.2 Стратегически документи

□ Документи, с които е съобразена Стратегията за развитие на социалните услуги в община Чирпан на национално ниво са Национална стратегия за дългосрочна грижа и План за действие за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа на възрастните хора, Национален доклад на Република България по стратегиите за социална закрила и социално включване 2013 – 2014 г., Национална стратегия „Визия за деинституционализация на децата в България”, Стратегическия план на МТСП до 2018 година, Национална стратегия за демографско развитие на Република България 2006–2020, Стратегия за осигуряване на равни възможности на хората с увреждания 2008-2015 и Национална стратегия за демографско развитие на Република България 2006–2020.

2 Изводи от анализа на ситуацията и оценката на потребностите в община Чирпан

Общинската стратегия е изградена върху изводите и препоръките от проведено проучване на нуждите на групи в риск в община Чирпан в края на 2015 г. за което е изготвен съответния анализ.

Аналитичният доклад е изготвен от териториалния екип със съдействието на всички заинтересовани страни и обобщава резултатите от проучването и оценката на потребностите от социални услуги в община Чирпан. Проучването е осъществено съвместно от представители на Дирекция “Социално подпомагане”, местни структури на централната държавна власт, НПО. Докладът е финализиран след обсъждане и съгласуване между всички заинтересовани страни и приет от Общински съвет- Чирпан.

Проучването на ситуацията в община Чирпан е фокусирано върху нуждите от социални услуги, разглеждани в общия контекст на социо-икономическите проблеми, политики и мерки за социално включване на уязвимите общности и групи от населението в областта. Обхватът на темите на проучването включва широк кръг социо-икономически проблеми, демографски тенденции, общо състояние на сектора социални услуги в община Чирпан като достъп, капацитет, човешки ресурси и качество на наличните услуги. Потърсена е обратна връзка за нагласите и очакванията от общинското планиране на заинтересованите страни - местна власт, териториални структури на АСП, граждански организации, доставчици и потребители на социални услуги.

Обобщените изводи от анализа на ситуацията и събраните конкретни данни са основа за адекватното планиране на капацитета на социалните услуги и за избора на тяхната форма. Препоръките са съобразени с нагласите и очакванията, както на различните участници в предоставянето на услугите, така и на настоящите и потенциалните ползватели - рискови групи и индивиди, за които са предназначени социалните услуги и мерки за социално включване.

2.1 Приоритети в развитието на социалните услуги в Община Чирпан

След обстойно проучване на демографските, икономическите и социалните фактори, действащи на територията на Общината, бяха определени следните **приоритети в развитието на социалните услуги:**

- Деинституционализация на децата и превенция на настаняването на деца в специализираните институции;
- Грижа за децата, които растат в неравностойно положение и техните семейства;
- Преминаване към алтернативни форми на социални услуги, предлагани в общността, съобразно потребностите на хората от общината;
- Повишаване качеството на живот и грижата за хора с увреждания и стари хора;
- Промяна на нагласите и повишаване на чувствителността на обществеността към хората в неравностойно положение.

Анализът предвижда социални услуги за всички рискови групи на територията на Общината.

2.2 Идентифицирани рискови групи и потребности. Фактори, които пораждаат риск за различни групи от населението

Основните рискови фактори, пречатстващи социалната интеграция и формиращи основните рискови групи са: високият процент на неграмотност и слабограмотност сред подрастващите и трудоспособното население, отпадане от училище и формално преминаване от клас в клас, отсъствие на ориентация към образование и квалификация, което ги поставя в неравностойна позиция на пазара на труда; принадлежност към етнически общности в неравностойно положение в резултат на многодетство, непълни семейства и семейства от непълнолетни, което обуславя тенденцията за negliжиране на децата и настаняването им в институции; трайна липса или недостатъчни собствени доходи, което води до висок процент на противообществени прояви сред деца и възрастни; застаряване на населението и трайното увеличаване на самотните възрастни хора, неспособни да се справят с ежедневните си потребности.

На база на извършените анализи, във връзка с подготовката на настоящата стратегия са идентифицирани следните рискови групи:

Рискови групи, свързани със степен на образование:

- деца не посещаващи училище – средно месечно се спират семейните добавки за 110 деца за допуснати над 5 неизвинени отсъствия; .

- възрастни, рано отпаднали от образователната система и останали без образование – 664 души от регистрираните безработни или 77% от регистрираните безработни са без основно образование.

Рискови групи, свързани с дефицит в доходите като средства за издръжка и за създаване на материални условия за живот:

- деца в многодетни семейства - 1950 деца от общината се отглеждат в многодетни семейства;

- деца на самотни родители - 740 деца се отглеждат от сам родител, в масовия случай - от майката;

- деца, които раждат деца – средно годишно в общината се раждат около 20 деца от непълнолетни майки, като има не малко случаи на от 1 до 3 раждания преди навършване на пълнолетие.

- деца и възрастни с увреждания – на територията на общината за анализирания период са идентифицирани 98 деца с увреждания с 50 и над 50% намалена възможност за социална адаптация, които се отглеждат в семействата или са настанени при роднини

и близки. Още 5 деца с увреждания от общината са настанени в различни социални институции. В общината живеят 1510 лица с различни увреждания и намалена възможност за социална интеграция с от 71 до 100 % с чужда помощ, които получават социални добавки, като голям процент от тях живеят сами и имат ниски пенсии, което затруднява много ежедневието и качеството им на живот.

- деца и лица от ромски произход - над 90% от подпомаганите по лица с месечни помощи по ЗСП са от ромски произход. Не е малък процента бедстващи, които поради немарливост /липса на документи за самоличност, безотговорно прекратяване на регистрация в ДБТ и др./ и липса на чувство за отговорност за собствения живот и живота на собствените си деца не попадат в обхвата на социалното подпомагане.

- възрастни с ниски пенсии и самотно живеещи – над 40% от пенсионерите в общината получават ниски пенсии несвързани с трудов стаж и възраст, като половината от тях са социални /по старост/; пенсиите на останалите също са около и под средните за страната. Над 1000 възрастни живеят сами. Поради липсата на препитание в общината много пенсионери живеят сами, далече от своите деца и внуци.

Рискови групи, свързани с лоши битови условия и липсата на жилище:

- липса на общински жилища – към настоящия момент общината не разполага с достатъчен брой общински жилища, с които да посрещне огромната нужда от такива;

- обособяването на ромски гета извън регулацията на населените места и тяхното разрастване, което се отразява негативно на качеството на живота на живеещите в тях.

Рискови групи, свързани със структура на семейството:

- многодетни семейства;

- непълни семейства самотни родители, самотни хора с увреждания и самотни възрастни хора.

Рискови групи, свързани с тежък здравословен проблем:

- семейства с член с увреждане или тежко заболяване;

- семейства на хора с увреждания, оставащи без доходи в периоди между сключване на договор по програми;

- непълни семейства с родители в пенсионна възраст със здравословни проблеми.

Рискови групи, свързани с труден достъп до здравни услуги:

- хора в пенсионна възраст, живеещи отдалечено в малките населени места;

- хора с увреждания и с няколко хронични заболявания;

- семейства без доходи.

От казаното по-горе, става ясно, че факторите си влияят взаимно, т.е. има в взаимодействия между тях, които пораждаат риск за различни групи от населението на Община Чирпан, резултат на което можем да ги групираме в няколко основни ключови групи в риск, които следва да бъдат обект на въздействието на бъдещата Стратегия за развитие на социалните услуги на територията на Община Чирпан и последващия стратегически план за развитие на мрежата от социални услуги. За да се превъзмогне ситуацията на риск за индивида е необходимо да се подкрепя и семейството му. Често хората в риск поставят цялото семейство/домакинство в риск. Следователно, групите в риск имат и свързани групи нуждаещи се от подкрепа.

Деца, отглеждани извън биологичното семейство

На територията на община Чирпан за периода 2010 година – 30 юни 2015 година по различни причини 24 деца са настанени за отглеждане в различни специализирани институции. Към настоящия момент още 39 деца са настанени в семейства на роднини и близки. За същото време не са извършени осиновявания, а 19 деца са реинтегрирани в биологичните си семейства. Благодарение на съществуващата услуга Център за обществена подкрепа и приемна грижа, Дирекция “Социално подпомагане” Чирпан среща партньорство и начини за преодоляване на част от пречките за

реинтеграция, осигуряване на сигурна семейна среда за децата, извеждани от семейството, както и осъществяване на настаняване в професионални приемни семейства и работа със специалисти – психолози, социални работници и прочие.

Деца с увреждания отглеждани в семейство, или деца отглеждани в семейства в риск

Броят на подпомаганите деца с трайно намалена възможност за социална адаптация и трайно намалена работоспособност е 41. Освен тях има и 27 деца и ученици със специфични образователни потребности /СОП/. Тяхното разпределение е следното: в основните училища се обучават интегрирано, по индивидуални образователни програми за обучение и развитие 24 ученика и 3 деца в детска градина .

Нужна е помощ на родителите от почасови грижи. Осигуряване на възможност за достъпна среда, транспорт и допълнителни средства за лечение и интегрирано обучение на децата с увреждания. Мероприятия за интеграция на децата с проблемно здраве с връстниците им. Подпомагане на многодетни семейства. Преференциално записване в детски заведения, при облекчени финансови условия.

За да се осигури превенция на ранното отпадане от училище трябва да се работи в посока целодневна организация на учебния процес, привлекателност, обхващане по интереси в извънучилищни дейности, работа за мотивация за посещение на училище сред ромската общност. Децата с проблемно поведение да участват в дискусии и обсъждания, да получават подкрепа в учебното заведение.

Възрастни с увреждания- живеещи в семейна среда

Към 30.06.2015 год. броят на подпомаганите лица с увреждания от Дирекция „Социално подпомагане” – Чирпан е 329 предимно със 71-100% степен на увреждане. Нуждаят се предимно от социални услуги в общността, като “домашен помощник” и “личен асистент”.

Стари хора- самотно живеещи в семейна среда

Развитието на услуга от семеен тип на територията на общината би подобрила качеството на живот на самотно живеещите възрастни хора. С осигуряване на облекчен достъп до медицинска помощ, подкрепа при организиране на домакинството, намаляване на социалната изолация, по-лесен достъп до общуване, развлечения и интеграция в подходяща среда би се подобрило качеството им на живот.

Хора и общности в неравностойно положение

• **непълнолетни, самотни родители** – средно годишно 15 деца раждат деца. Необходими са условия да продължават образованието си, да придобиват умения за отговорно отглеждане на децата си, съдействие за почасова заетост или почасово обучение.

• **хора с основно и без образование** - Над 50% от регистрираните безработни са неграмотни и без основно образование, което води до трудности при трудовата им реализация, липса на доходи, крайна бедност и социална изолация. Нужна е системна работа и помощ за намиране на работа и превръщането на образованието и квалификацията в първостепенна ценност за излизане от този порочен кръг.

• **етнически общности** : Българската етническа общност е най-многобройната. При нея съществува риск главно за хората с увреждания и възрастните самотно живеещи, особено в по-малките населени места.

Най-голямата и най-уязвима етническа общност е ромската. За нея са характерни ниско ниво на образование и висок процент на трайно безработни лица и цели семейства. За тази група са характерни: липса на трудови навици и желание за постоянна работа, многодетни семейства, липса и изключително лошо състояние на жилищния фонд, липса на трудов стаж и пенсии, висок процент на negliжирани и отпаднали от образователната система деца, висока раждаемост сред малолетни и

непълнолетни, рискова среда за изоставени деца.

Следващата по-малобройна и уязвима група се характеризира с по-добро образование, по-добро ниво на жилищни и материални условия и изградени трудови навици. Някои от тях, които са в трудоспособна възраст живеят и работят в Гърция, Италия и Испания. В риск са хората с увреждания, самотни възрастни и/или оставените за отглеждане при тях деца.

2.3 Анализ на съществуващите социални услуги.

Съгласно действащото законодателство социалните услуги, които се предлагат на територията на общината се основават на социална работа и са насочени към подкрепа на подпомаганите лица за осъществяване на ежедневните им дейности. Обикновено потребителите са хора с увреждания, самотни възрастни хора, пенсионери и деца в риск.

Социалните услуги, които се предоставят в община Чирпан са:

1. Център за обществена подкрепа, "Центърът за работа с деца в риск" е създаден с реализирането на проект по програма ФАР и финансиран от Европейския съюз продължава дейността си от 01.01.2009 год. но вече като „Център за обществена подкрепа”.

В него работят четирима социални работника, двама възпитатели, рехабилитатор, психолог и логопед. Капацитетът на Центъра е 60 места. Случаите с които се работи са насочени с направления от ОЗД към Дирекция Социално Подпомагане Чирпан, придружени със социален доклад, като всеки случай има и ключов социален работник на ЦОП.

ЦОП Чирпан работи с над 75 случая ежемесечно, които са насочени от Дирекция “Социално подпомагане”, самозаявили се клиенти и случаи от МКБППМН Чирпан. Въпреки високият капацитет на човешкия ресурс, с който разполага институцията, на лице е необходимост от запазване или увеличаване на капацитета на услугата.

2. Домашен социален патронаж, по вид услуга е специализирана, мобилна услуга в общността. Доставчик на услугата е община Чирпан. Ползватели са възрастни хора на пенсионна възраст от всички населени места в общината. Капацитетът на услугата е 215 човека. Към края на 2015 год. ползватели са 250 човека. Целта на услугата е – създаване на комплекс от социални услуги, предоставяни по домовете, свързани с доставка на храна; поддържане на личната хигиена и хигиената на жилищните помещения, обитавани от ползвателя; съдействие за снабдяване с необходимите технически помощни средства при ползватели с увреждане; осъществяване на социални контакти; битови услуги и др. Предоставяните услуги/дейности са:

- Доставка на храна;
- Поддържане на личната хигиена и хигиената в жилищните помещения, обитавани от обслужвания;
- Съдействие за снабдяване с необходимите технически помощни средства при инвалидност или тежко заболяване;
- Помощ в общуването и в поддържането на социални контакти, развлечения и занимания в дома или извън него;
- Битови услуги – закупуване на хранителни продукти и вещи от първа необходимост, заплащане на такси, данъци, електрическа енергия, телефон и др. със средства на обслужваното лице;
- Консултация с личен лекар и съдействие за изготвяне на необходимите документи за явяване на ТЕЛК;

- Административни и правни консултации по проблеми, свързани със социалното подпомагане;
- Осъществяване на социални контакти.

Дейността се осъществява от 24 щатни бройки, доказала се през годините като най-популярна и с утвърдени традиции социална услуга.

През 2014 г. с Проект „Прилагане на енергийно ефективни мерки и обновяване на Домашен социален патронаж – гр. Чирпан” чрез МИГ – гр. Чирпан е извършено външно саниране на сградата на Домашен социален патронаж – гр. Чирпан, подмяна на дограмата, ремонт на покрива, и закупуване на 2 професионални готварски печки, професионален хладилник, фризер 2 бр., стелажи, работни шкафове, аспираторни чадъри с филтри и мотори за аспирацията, климатик и оборудване за миячното помещение.

3. Приемна грижа – От началото на 2012 година община Чирпан предоставя услугата приемна грижа по проект „И аз имам семейство” по който са утвърдени като професионални приемни родители 16 семейства. Към 01.10.2015 год. с подписване на тристранни споразумения, от Дирекция “Социално подпомагане” Чирпан бяха прехвърлени личните досиета и случаите на още четири семейства в които има настанени деца. От началото на 2016 год. Проектът продължава предоставянето на услугата приемна грижа по ОП „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 под наименованието „Приеми ме 2015”.

Към настоящия момент по Проекта са настанени 13 деца в 13 приемни семейства.

4. Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания - ЦНСТДМУ е създадено с реализирането на проект на Община Чирпан в съответствие с постигане общата и специфичните цели на Процедура: „Да не изоставяме нито едно дете” - Компонент 2: Разкриване на социални услуги в общността, Бюджетна линия: BG051PO001-5.2.12 на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2007-2013 г. Проектът допринесе за разкриване на нов вид социална услуга, осигуряваща възможност децата да бъдат изведени от социалните институции и да участват във всички аспекти на живота на общността, включително да посещават местни детски градини и училища и да ползват местните здравни, транспортни и други обществени услуги. Със Заповед РД01-354 /11.02.2015 г. на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане е разрешено откриване на Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания в гр.Чирпан с капацитет 14 места, считано от 01.11.2015 г.

ЦНСТДМУ реализира своята дейност в съответствие с основните принципи и подходи в процеса на деинституционализация, стратегическите и оперативните цели на националната стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България” и Панът за действие към нея. При осъществяване на дейностите и грижата за децата са приложени мерки и изпълнени дейности за постигане целите на Националната стратегия.

5. Услуги и мерки в други сектори

• Ресурсен център - Стара Загора

Екипа на Ресурсен център-Стара Загора(в това число и специалистите, работещи на територията на община Чирпан) има постоянен стремеж да подпомага, както родителите на децата със специални образователни потребности, така и учителите в училищата и детските градини,които работят с децата и учениците на ресурсно подпомагане. Центърът разполага с екип от ресурсни учители, които имат бакалавърска и/или магистърска степен по специална педагогика. Много от тях имат дългогодишен опит в работата с деца със специални образователни потребности. Освен корекционна и обучителна дейност ресурсните учители имат и поддържаща

роля в процеса на комуникация в самото семейство. Това включва стимулиране на познавателното развитие, следване на специфичните интереси на всяко дете и семейство и предлагане на дейности, които развиват умения за учене и усвояване на нов материал. Ресурсните учители участват в адаптирането на учебните материали и средата в училище и детската градина, за да се постигне максимално приобщаване на децата и учениците. Някои от ресурсните учители участват като консултанти при провеждането на държавните зрелостни изпити и външно оценяване на ученици със специални образователни потребности.

Ресурсни учители на територията на община Чирпан - Четири броя ресурсни учители, един логопед и един психолог в щата на Ресурсен център - Стара Загора успешно подпомагат интегрираното обучение и възпитание на 47 ученици със специфични образователни потребности. Децата с увреждания и техните семейства получават консултации по редица въпроси, свързани с образователно- възпитателния процес и рехабилитационната дейност. За всички интегрирани деца са изготвени индивидуални планове за развитие. В училищата има сформирани мултидисциплинарни екипи.

• **МКБППМН съвместно с инспектор ДПС към РУ на МВР – Чирпан** работят с деца с девиантно поведение и по превенция на детската престъпност. Налагат се възпитателни мерки по ЗБППМН на малолетни и непълнолетни правонарушители и на родители, в определени случаи.

Съставът на МКБППМН е определен на основание чл. 6, ал. 1 от ЗБППМН и заповед на Кичка Петкова- Кмет на Община Чирпан.

Комисията е ангажирала специалисти от различни сфери на социалната практика.

Основен акцент в дейността на комисията е социално - превантивната дейност за формиране на позитивна детска личност, съгласно чл.10 от ЗБППМН. МКБППМН към Община Чирпан работи по следните приоритетни области и задачи:

1. Да се повиши компетентността на малолетните и непълнолетните за активно включване в дейности по проблема.
2. Провеждане на корекционно-възпитателна дейност с извършителите на насилие и рискови групи учащи се.
3. Превенция на зависимости и здравно образование.
4. Активизиране на училищните настоятелства и родителите за превенция на насилието сред децата.
5. Обогаляване на формите и дейностите за прекарване на свободното време и предоставяне на възможностите за смислени занимания в извънучебно време.
6. Осъществяване на превантивна дейност от екипи, включващи социален работник, психолог, обществен възпитател за оказване на специализирана помощ на деца, претърпели насилие.

6. Услуги, които общината е предоставяла, предоставя и очаква да предоставя са:

„Домашен помощник”, „Социален асистент” и "Личен асистент" – в периода 2010 – 2015 година Община Чирпан е осъществила предоставянето на социални услуги за хора с увреждания, хора в неравностойно положение и в невъзможност да полагат самостоятелно грижи за себе си, както и самотно-живеещи стари хора по няколко проекта. По проект „Подкрепа за достоен живот” е предоставяна услугата „личен асистент” на 17 потребителя; по проект "ЗАЕДНО – ЗА ЕДИН ПО-ДОБЪР ЖИВОТ” са предоставяни услугите „домашен помощник” и „социален асистент”. С реализацията на проекта Община Чирпан цели доразвиване на предоставяните услуги в Домашен социален патронаж – Чирпан, чрез създаване на „Звено за услуги в домашна среда”,

като предпоставка за осигуряване на достоен живот и предоставяне на услуги в домашна среда за хора, които са в частична или пълна невъзможност за самообслужване и са в риск от социална изолация.

Община Чирпан през 2015 г. разработи проектно предложение по ОП „РЧР”, бюджетна линия „Нови алтернативи” по проект „Нови възможности за грижа”. От месец май 2015 год. са назначени 17 лични асистенти, които обслужват 17 потребители. С това се създават реални условия за повишаване качеството на живот на самотно живеещи възрастни хора, деца и възрастни с различни заболявания, нуждаещи се от постоянна грижа, в невъзможност да се обслужват сами и да организират самостоятелно бита си, чрез предоставяне на индивидуално ориентирани услуги в семейна среда.

В началото на месец септември 2015 година Община Чирпан сключи първият си договор за безвъзмездно финансиране за програмен период 2014-2020 година. Проект „Подкрепа за независим живот” се реализира по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 година и е на обща стойност 499 998,06 лв.

Основната цел на проекта е да се подобри качеството на живот и достъпа до услуги на хората с увреждания и хората над 65 години в невъзможност за самообслужване, с цел преодоляване на последиците от социалното изключване и бедността. Целева група по проекта са хора с увреждания и лица над 65 години с ограничения или в невъзможност от самообслужване. Предоставят се услугите „домашен помощник”, „социален асистент” и „личен асистент”, считано от 04.01.2016 год., като проекта е с продължителност 24 месеца.

Социално включване – Проект „Заедно за нашето бъдеще – децата на Чирпан“ – в периода от 2010 до 2015 год. Община Чирпан е осъществявала проект за социално включване на деца и семейства в риск, финансиран от Министерство на труда и социалната политика, чрез Заем 7612 BG от Международната банка за възстановяване и развитие (Световна банка). Проектът за социално включване цели:

- oПодобрена училищна готовност на децата от семейства с ниски доходи и децата с увреждания на възраст до 7 години;
- oПовишено общо благосъстояние на децата;
- oРазширяване на обхвата на услугите, свързани с грижи за деца, предоставяни на деца с ниски доходи и деца с увреждания на възраст до 7 години.

Основните цели на проекта са:

Превенция на социалното изключване и гарантиране правото на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от уязвимите групи. Създаване на предпоставки за успешна социализация на децата, чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства. Осигуряване на подкрепа за деца от подготвителните групи за достигане на училищна готовност и овладяване на българския език.

По проекта е създаден и т.нар. „Център за ранна интервенция на уврежданията“ към ОДЗ „Чирпан“ в който по Проекта е работил специализиран персонал, а именно: психолози, социални работници, рехабилитатор, педагог, специален педагог, логопед, медицинска сестра и гинеколог. Чрез разкриването на този център се цели предотвратяване на изоставянето и/или институционализирането на деца с увреждания и изграждане на специални умения за отглеждане на децата с увреждания и подкрепа на семействата им.

Проектът за социално включване приключи успешно в края на 2015 година, като през 2016 година Община Чирпан, разработи ново проектно предложение, което цели да гарантира устойчивост на услугите за социално включване и през следващите две

години. Проектното предложение е представено за съгласуване пред Министерство на труда и социалната политика и е одобрено. Предстои подписване на договор за стартиране на услугите по проекта за социално включване през втората половина на 2016 година. Проектът ще се финансира по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020.

Раздел Б: Стратегия за развитие на социалните услуги

3 Визия и цели

3.1 Визия

Общинската стратегия за социални услуги има за цел да се осигурят качествени и достъпни социални услуги в община Чирпан, които ще допринесат за подобряването на качеството на живот, максималната самостоятелност, пълноценна реализация и грижа за общностите в риск.

3.2 Ценности и принципи

Основна ценност в социалната работа е човекът и правото на всяко човешко същество да развие максимално своите възможности, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение. При планирането и предоставянето на социални услуги Общинската стратегия следва основните човешки права, утвърдени в международните документи и конвенции за защита на правата на човека и основните свободи, и за правата на детето и утвърждава следните ценности, споделени от всички заинтересовани страни в община Чирпан:

- Уважение и признание на достойнството на всеки човек, общност и група;
- Толерантност и закрила от дискриминация, признаване на различията като ценност и ресурс за развитие;
- Благосъстояние на децата и на всички жители на Община Чирпан;
- Зачитане на равнопоставеността на половете при планирането и достъпа до социални услуги.

Всички страни, ангажирани с разработването на Общинската стратегия, се обединиха около следните принципи и подходи, които ще бъдат следвани при изпълнението на планираните дейности и мерки:

- Социални услуги, които отговарят на реалните нужди на рисковите групи;
- Осигуряване на най-добрия интерес на потребителя;
- Индивидуализиране на оценката и на грижата за потребителя;
- Гарантиране на равен достъп до услуги на всички жители на община Чирпан и достигане на услугата максимално близо до местоживеенето на потребителите;
- Интегриран подход към решаването на проблемите на целевите рискови групи;
- Добро управление, ефикасност и ефективност на социалните услуги, мрежи и партньорства;
- Надграждане над добрите практики и опит в услугите; постоянно повишаване на квалификацията и уменията и учене от собствения опит.

3.3 Приоритети на общинската стратегия

3.3.1 Направления

За да се постигне качествена промяна в социалната среда и желаното бъдещо равнище на социалните услуги, предначертано от визията на Стратегията, е необходима целенасочена интервенция в няколко приоритетни направления.

Ключовите приоритетни направления на Общинската стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за решаване на ключови/критични социални проблеми на жителите на общината. Приоритетните направления се отнасят до съдържанието на социалните услуги. Приоритетите са свързани с равен достъп на всички потенциални потребители на услугите до самите услуги, качество на социалните услуги, мобилност на социалните услуги, превенция за деца и семейства в риск, социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи и др.

Избраните направления за съдържанието на социалните услуги включват:

- **Превенция за деца и семейства в риск**

Това са кръг от услуги в общността за деца и семейства в риск, насочени към превенция на рисковите фактори за развитието на децата и уязвимостта на семействата.

- **Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи**

Стратегията ще допринесе за създаването на добър модел на грижи за хората в неравностойно социално положение, осигурявайки достъп до качествени социални услуги в общността, така че нуждаещите се да не напускат собствения си дом и общност, подобряване достъпа до качествени здравни услуги и образование, както и интегриране на пазара на труда.

- **Грижа за старите хора**

Създаване на условия за качествено предоставяне на грижи за старите хора, насочени към повишаване качеството на живот на хората от третата възраст, като се съблюдава принципът за независим живот в семейната среда или в близост до нея. Услугите, отличаващи се с домашна атмосфера, са съобразени с индивидуалните потребности, желания и условия на живот.

- **Развитие на човешките ресурси**

В процеса на планирането недостигът на квалифициран персонал за разкриване на социалните услуги е идентифициран от всички участници като един от основните рискове за реализацията на стратегията. Затова изграждането на необходимия капацитет за управление и за предоставяне на социални услуги се очертава като крайно необходима мярка - условие както за изпълнението на планирания обем социални услуги и мерки, така и за постигане на качеството на услугите в съответствие със съвременните стандарти.

- **Изграждане на междуобщинско партньорство междусекторно сътрудничество**

Въвеждането на ефективна система от социални услуги на общинско ниво изисква активно партньорство между всички общини в областта за развиване на конкретни социални услуги и мерки за социална подкрепа.

Характерът на проблемите на хората в риск изисква комплексна намеса, която може да се постигне само чрез връзки на взаимодействие между различните публични и социални сектори - социални услуги и подпомагане, образование, здравеопазване, заетост, инфраструктура и жилищна среда.

3.3.2 Приоритетни целеви групи

Планираните дейности в Общинската стратегия ще обхванат всички рискови групи, изведени при анализа на ситуацията. Определянето на приоритетни целеви групи в никакъв случай не изключва останалите рискови групи, но задава основния фокус на интервенцията през периода на стратегията. Приоритетните целеви групи, към които са насочени социалните услуги и мерки за социално включване в община Чирпан са:

- Уязвими семейства с деца в риск;

- Деца, отглеждани в специализирани институции;
- Деца в риск, включително необхванати, отпаднали и в риск от отпадане от училище;
- Хора с увреждания;
- Етнически общности в неравностойно положение, които живеят в социална изолация и бедност;
- Хора в риск от всички целеви групи, живеещи в изолирани малки населени места;
- Стари хора, със специален фокус към самотно-живеещите в изолирани селски райони.

3.4 Цели

3.4.1 Цели на Общинската стратегия за социални услуги

Общинската стратегия за социални услуги има за цел да се осигурят качествени и достъпни социални услуги в община Чирпан, които ще допринесат за подобряването на качеството на живот, максималната самостоятелност, пълноценна реализация и грижа за общностите в риск. Във всяко приоритетно направление на Общинската стратегия са набелязани цели и задачи:

1: Превенция за деца и семейства в риск

Да се подобри грижата за децата в семейството, като се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата и да се постигне максимално намаляване на броя на децата, отглеждани в специализираните институции.

2: Развитие на социални услуги в за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение

Да се създадат условия за социално включване / интегриране на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи.

3: Грижа за старите хора за по-добър и достоен живот

Да се подобри качеството на живота на старите хора във всички населени места в областта.

4: Развитие на човешките ресурси

Създаване на ефективна система за подкрепа на развитието на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги на територията на община Чирпан, с активното участие на всички заинтересовани страни.

4 Интервенция - социални услуги и мерки

Планираната интервенция очертава общата картина на развитието на **социалните услуги на общинско ниво** за периода от 2016 до 2020 година. В плана са конкретизирани приоритетите, както и видовете услуги, които ще се развиват в община Чирпан. Стратегията обхваща:

- Развитие и усъвършенстване на **съществуващите социални услуги** през следващите години (2016 - 2020 г.);
- Разкриване на нови социални услуги за изведените приоритетни целеви групи;
- Успоредно развитие на **политики и мерки за социално включване** в свързани сектори (образование, здравеопазване, заетост, жилищна среда), чрез които се решават конкретни проблеми на рисковите групи и/или се създават условия за ефективно функциониране на социалните услуги.

Социалните услуги и дейности се разглеждат като система от услуги, които си взаимодействат и допълват, за да се постигне ефект и реална полза за обхванатите целеви групи.

4.1 Направление 1: Превенция за деца и семейства в риск

ОБЩА ЦЕЛ. Да се подобри грижата за децата в семейството, като се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата и да се постигне максимално намаляване на броя на децата, отглеждани в специализираните институции, чрез:

Специфична цел 1.1. Да се намали изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции и да се подкрепи задържането им в биологичното семейство, чрез:

- o Мярка 1.1.1. Комплексна програма за първична превенция на изоставянето;
- o Мярка 1.1.2. Развитие на услугите в ЦОП за превенция на изоставянето и подкрепа на уязвими семейства в община Чирпан;
- o Мярка 1.1.3. Осигуряване на грижа при близки и роднини за изоставени и negliжирани деца;
- o Мярка 1.1.5. Развитие на Приемната грижа ;
- o Мярка 1.1.6. Общински и областни програми и мерки за здравна профилактика и семейно планиране;

Специфична цел 1.2. Да се осигурят условия за развитие на децата с увреждания, отглеждани в семейството и в ЦНСТДМУ Чирпан, чрез:

- o Мярка 1.2.1. Развиване на ЦСРИ за осигуряване на качествена здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация за децата с увреждания и подкрепа за техните семейства;
- o Мярка 1.2.2. Осигуряване на достъп до адекватна и гъвкава дневна, почасова грижа, и заместваща грижа за децата с увреждания, отглеждани в семейна среда;
- o Мярка 1.2.3. Подкрепа за родителите за отглеждане на децата с увреждания в семейството.

Специфична цел 1.3. Да се осигури подкрепа на уязвимите семейства за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата, чрез:

- o Мярка 1.3.1. Развиване на услуги в общността за подобряване на родителския капацитет и за превенция на negliжирането на децата, отглеждани в семейна среда;
- o Мярка 1.3.2. Програми за превенция на рисково поведение при деца и младежи;
- o Мярка 1.3.3. Подкрепа за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите.

Специфична цел 1.4. Да се гарантира равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование, чрез:

- o Мярка 1.4.1. Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички деца в община Чирпан;
- o Мярка 1.4.2. Програми за превенция на отпадането от училище и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи;
- o Мярка 1.4.3. Осигуряване на качествено интегрирано образование за децата с увреждания;
- o Мярка 1.4.4. Целенасочена политика за приобщаване на родителите и общността в учебно-възпитателния процес на техните деца.

Специфична цел 1.5. При трансформирането и закриването на специализираните институции за деца в областта и страната:

- o Мярка 1.5.2. Развитие на услуги за реинтеграция на децата от СИ в биологичното или разширеното семейство.

о Мярка 1.5.3. Широко развитие на Приемната грижа и извеждане на деца от СИ в приемни семейства и в семейства на осиновители.

Специфична цел 1.6. Да се развият алтернативни социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в среда, близка до семейната за децата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда, чрез:

о Мярка 1.6.1. Предоставяне и развитие на ЦНСТДМУ за извеждане на деца от СИ;

4.2 Направление 2: Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение

Обща цел 2. Да се създадат условия за социално включване/интегриране на максимален брой хора в неравностойно положение и уязвими групи, чрез:

Специфична цел 2.1. Да се осигурят условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда, чрез разкриване на услуги и грижа в общността:

о Мярка 2.1.1. Подкрепа от ЦСРИ с мобилни екипи за обхващане на хората с увреждания в цялата територия на община Чирпан

о Мярка 2.1.2. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства

о Мярка 2.1.3. Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания

Специфична цел 2.2. Да се развие алтернативна резидентна грижа от семеен тип за хората с увреждания, настанени в специализирани институции, чрез:

о Мярка 2.2.1. Изграждане на алтернативни социални услуги от резидентен тип за настаняване на хора с увреждания, които имат нужда от резидентна грижа в среда, близка до семейната.

Специфична цел 2.3. Създаване на условия за реинтеграция на уязвими лица, групи и общности в риск

о Мярка 2.3.1. Осигуряване достъп на развитие за етническите общности в неравностойно положение в община Чирпан

о Мярка 2.3.2. Развиване на услуги за превенция на рисковото и зависимо поведение, насочени към деца, младежи и възрастни и реинтеграция на лица със зависимости и проблемно поведение

4.3 Направление 3: Грижа за старите хора за по-добър и достоен живот

Обща цел 3. Да се подобри качеството на живота на старите хора във всички населени места в областта.

Приоритет в планирането на грижите за стари хора са услугите в общността, които им предоставят подкрепа на място и в домашна среда. Този подход осигурява по-дълготрайни възможности за старите хора да живеят в своя дом и да избягнат или поне да "отдалечат" във времето необходимостта от резидентна грижа.

Специфична цел 3.1. Развиване на широка мрежа от услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в семейна и домашна среда, чрез:

о Мярка 3.1.1. Развиване и разширяване на дейностите в Домашния социален патронаж и обхващане на малките изолирани населени места.

о Мярка 3.1.2. Разширяване на услугите в домашна среда чрез увеличаване на капацитета на услугите домашен помощник, социален и личен асистент.

о Мярка 3.1.3. Осигуряване на дневна грижа и почасови услуги в общността за стари хора.

4.4 Планирани социални услуги, мерки и интервенции в община Чирпан

1. ЦОП – Център за обществена подкрепа – Чирпан е Комплекс от социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и професионално ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване. Работа със семействата. Мобилни екипи за предоставяне на услугата в малките населени места.

ЦОП Чирпан е с капацитет от 60 места, като с настоящата стратегия се залага устойчивост на капацитета и продължаване на предоставяне на услугата за деца и семейства в риск и деца от социални услуги - резидентен тип. Услугата ще продължи да се предоставя на територията на двете общини Чирпан и Братя Даскалови.

2. ЦНСТДМУ – Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания Чирпан – е държавно делегирана дейност, която цели предоставяне на подслон и ежедневни грижи за деца и младежи с увреждания, които не могат да се обслужват сами в среда, близка до семейната. Целевата група на потребителите на услугата са деца и младежи с увреждания изведени от СИ или от семейството.

ЦНСТДМУ Чирпан е с капацитет от 14 места, като с настоящата стратегия се залага устойчивост на капацитета и качеството на услугата.

3. Приемна грижа – социална услуга, предоставяща възможност на утвърдени приемни родители за отглеждане на деца в риск в семейна среда.

С настоящата стратегия се цели устойчивост на услугата и повишаване на капацитета ѝ, като се очаква броят на приемните родители на територията на община Чирпан да достигне до 18. Трябва да се има предвид факта, че във всяко приемно семейство може да бъде настанявано повече от едно приемно дете едновременно и няколко приемни деца за целия период на Стратегията.

4. Личен асистент, социален асистент и домашен помощник – услуги предоставящи Грижи за нуждаещите се в семейна среда и възможност за социално включване.

С настоящата стратегия се цели продължаване предоставянето на този вид услуги и нарастване броя на потребителите им. Целевите групи на потребителите на услугите са деца, възрастни, стари хора с увреждания, самотно живеещи хора.

5. Домашен социален патронаж Чирпан - Предоставяне на храна по домовете. Мобилна услуга за обхващане на селата. Разширяване на традиционните дейности на патронажа към обгрижване в дома, посредничество, помощ в домакинството и пр., според конкретните условия, ресурси и възможности на общината.

С настоящата стратегия се цели да се запази капацитета на услугата, а именно 215 броя потребители и да се посрещнат нуждите на всички нови потребители на услугата. Целевата група от потребители са Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда. Самотно живеещи стари хора в отдалечени населени места без достъп до услуги.

6. Център за социална рехабилитация и интеграция(ЦСРИ) – с настоящата стратегия се залага развитието на този нов вид социална услуга за нуждите на населението на община Чирпан. Предвид факта, че на територията на община Чирпан съществува социалната услуга Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания се налага развитието на съпътстваща услуга, която да подпомогне дейността на вече съществуващата. Освен това Предоставянето на услугата ЦСРИ цели подкрепа на индивидуалното развитие, поддържане и придобиване на нови способности и самостоятелност на деца от различни рискови групи, чрез целенасочени дейности за интеграция и превенция на социалното изключване. Услугата включва разнообразни консултативни, терапевтични и рехабилитационни дейности, насочени към създаване, поддържане и разширяване на социалните умения, както и обучение за водене на самостоятелен начин на живот.

Целевата група от потребители на ЦСРИ могат да бъдат:

- Деца, настанени в ЦНСТ – ползващи постоянна / институционална/, седмична или дневна грижа;

- Младежи, напускащи, ЦНСТ, Преходни или Защитени жилища;
- Деца в риск от отпадане от училище. Деца, отпаднали от училище и такива, необхванати от образователната система;
- Деца и младежи в риск, с ограничена възможност за достъп до обществени ресурси и подкрепа - в насока интеграция и реинтеграция, превенция на рисково поведение, наблюдение и подкрепа, постреинтеграционна работа, посредничество и застъпничество с оглед достъп до обществени ресурси, подготовка за самостоятелен живот, деца в етнически обособени квартали на територията на община Чирпан.
- Семейства /близки/ на гореизброените групи.

С настоящата стратегия се залага услугата да бъде развита до края на периода на изпълнение, а именно до 2020 год. с капацитет от 30 потребителя.

7. Център за настаняване от семеен тип за стари хора - от направеният анализ на потребностите на целевите групи и очерталата се необходимост от такъв тип услуги, се налага да се заложи като един от главните приоритети и разкриването на социална услуга за възрастни хора, която да създава среда за живот близка до семейната, при която лицата получават необходимата им индивидуализирана подкрепа за водене на относително самостоятелен и независим живот. Услугата се предоставя в комбинация и координация с базовите услуги в общността и с други социални услуги.

Целевата група от потребители на този вид услуга могат да бъдат:

- лица изведени от специализирани институции за стари хора и възрастни хора с увреждания;
- лица, за които е налице риск от институционална грижа.
- самотно живеещи възрастни лица, с невъзможност от подкрепа от близки и роднини;

С настоящата стратегия се залага услугата да бъде развита до края на периода на изпълнение, а именно до 2020 год. с капацитет от 15 потребителя.

5 Система на мониторинг и оценка

5.1 Цели и задачи на мониторинга и оценката

Системата за мониторинг и оценка е ключов инструмент за развитие на политики

и програми. Резултатите от мониторинга и оценката са основа за актуализацията на стратегията по отношение на приоритетните направления, дългосрочните цели и оперативните задачи в хода на изпълнението.

Конкретните цели и задачи на системата за мониторинг и оценка са:

1. Да осигурява постоянен поток от актуална информация за развитието на социалната среда в община Чирпан, чрез:

- Наблюдение на промените в базовите индикатори за ситуацията;
- Обратна връзка от целевите групи и преките потребители за вида и качеството на предоставяните услуги и подкрепа;
- Обратна връзка от преките изпълнители на дейностите за трудностите в изпълнението на услугите, възможностите за усъвършенстване и нуждите от обучение и развитие на човешките ресурси.

2. Да обезпечи текущия мониторинг на изпълнението на дейностите по Стратегията на общинско ниво, чрез:

- Събиране на информация за обема и преките резултати от осъществяваните дейности/услуги, анализ и сравнение със заложените количествени и качествени индикатори в Плана за действие

- Пряко наблюдение на хода, методите и начините на текущото изпълнение на планираните дейности, както и на степента на изпълнение на времевия график на дейности и резултати;

- Предоставяне на консултации и съвети на място на преките изпълнители на стратегията - община, външните доставчици на услугите, свързани сектори и др. за подобряване на дейностите и качеството на социалните услуги.

3. Да се изработят комплексни оценки на ефекта и цялостното въздействие от изпълнението на Общинската стратегия от гледна точка на целевите рискови групи. Оценката обхваща:

- Релевантност - съответствието на целите и интервенцията спрямо реалните проблеми и конкретните потребности и възможности на рисковите групи;

- Ефикасността на изпълнените дейности и постигнатите преки резултати по отношение на обема на дейностите, спазването на времевия график, планираните/вложените ресурси;

- Ефективността на Стратегията - оценката на реалните ползи и ефекти за обхванатите потребители на услуги, както и на степента на обхващане на идентифицираните групи, индивиди и общности в риск от изпълнените дейности в община Чирпан. Качеството на предоставените социални услуги се оценява през призмата на ефекта върху целевите рискови групи, като се оценяват ползите за потребителите индивидуални и общи за рисковата група;

5.2 Изграждане на система за мониторинг и оценка на стратегията

Изграждането на цялостна функционираща система за мониторинг и оценка

предполага комплекс от дейности, които се осъществяват на няколко етапа:

- създаване на структура и изграждане на екип;
- развитие на уменията и капацитета за мониторинг и оценка;

- планиране и изпълнение на дейности за мониторинг и оценка;
- разпространение на заключенията от мониторинга и оценката и актуализиране на плановете и дейности в съответствие с направените препоръки.

5.3.1 Система на мониторинг и оценка. Работа на ЗМО

Механизмът за периодичен преглед или система за мониторинг е ключов инструмент за развитие на политики и програми в социалната сфера. Основната цел на мониторинга е да се направи оценка на постигнатите резултати в съответствие с предварително поставените цели. С помощта на мониторинга по-ясно се идентифицират потенциалните пречки в реализирането на социалната стратегия, както и се създават възможности за изработване на конкретни механизми за тяхното преодоляване. Мониторингът се извършва за да подпомогне процеса на управление на стратегията. Основна задача на мониторинга е да се следи постигнати ли са заложените цели и каква е ефективността на стратегията в хода на нейната реализация. В резултат на осъществявания мониторинг и оценка се направят нужните корекции в начина на изпълнение на стратегическия документ, като резултатите от мониторинга и оценката са основа за актуализацията на стратегията по отношение на стратегическите и конкретните цели, както и за препланирането на оперативните задачи в хода на изпълнението. Конкретните цели и задачи на системата за мониторинг и оценка са да осигурява актуална информация за развитието на социалната среда в област Стара Загора, да обезпечи текущия мониторинг на изпълнението на дейностите по Стратегията на областно и общинско ниво и да осигури актуализирането на Областната стратегия, както и подобряването на политиките за социално включване.

Механизмът за периодичен преглед на настоящата Областна стратегия за развитие на социалните услуги включва Звено за мониторинг на ОСРСУ в област Стара Загора 2016-2020 година. В състава на звеното за мониторинг са именно: представители на Областна администрация, координаторите за областта по проекта за социални услуги, общините на територията на областта, РИО, РЗИ, РДСП и дирекции социално подпомагане, представители на НПО.

Ежегодно изготвяне на мониторингов доклад за степен на изпълнението на стратегията от звеното за мониторинг. Докладът се изготвя всяка година, като се мониторира състоянието на социалните услуги през предходната година. Докладът се приема от звеното за мониторинг и се представя пред Координационен съвет за изпълнение на областната стратегия за социални услуги. Този съвет функционира като разширен екип на ЗМО. Така конструираният Координационен съвет има за цел да:

- > Координира целия процес по изпълнение на областната и общински стратегии за развитие на социалните услуги в област Стара Загора;
- > Съгласува междуинституционални и междуобщински механизми за сътрудничество;
- > Координира и съгласува разкриването на социални услуги на областно ниво;
- > Координира дейността на мултидисциплинарния екип за деинституционализация в областта;
- > Взаимодейства с общинските Координационни звена по изпълнение на общинските стратегии, получава периодична обратна връзка за напредъка на изпълнението на общинските стратегии за социални услуги;

- > Предоставя възможност за съгласуване на дейностите на общинско и областно ниво по изпълнение на стратегиите за социални услуги;
- > Решава проблемни зони и намира решения за преодоляването им, възникнали в процеса на изпълнение на Стратегията;
- > Предоставя възможност за междуобщинска и междуинституционална обмяна на опит по изпълнението на Стратегията;
- > Взема решения за междуинституционални и междуобщински инициативи и кампании по приоритетите на Стратегията и изготвя план за реализирането им;
- > Дава становища по подготвени проектни предложения от неправителствените организации, общини и др. за целесъобразност по отношение на приоритетите на Областната стратегия за развитие на социалните услуги;
- > Координира и съгласува изпълнението на комуникационната програма на Стратегията;
- > С решение на Съвета могат да се създават работни групи при необходимост за изпълнение на конкретна задача.

След разглеждане и приемане на Доклада от Координационния съвет, той се презентира за приемане пред Областния съвет за развитие на област Стара Загора.

Изготвяне на междинна оценка през 2018 година от външни експерти с препоръки за евентуални промени и актуализация на Стратегията

Актуализация на стратегията при необходимост, до края на 2018 година, от звеното за мониторинг или външни експерти;

Изготвяне на окончателна оценка на стратегията през 2020 година и подготовка на нова стратегия за следващия планов период;

Включване на всички заинтересовани страни при мониторинга и оценката на стратегията.

Публикуване на мониторинговите доклади и оценките на стратегията на електронната страница на Областна администрация Стара Загора.

Основният подход, който е взиман от миналия период е мониторингът и оценката с участие, който изисква включването и обратната връзка от всички участници в изпълнението на предоставянето на социалните услуги и носи допълнителни предимства за ефективността на мониторинга. Участието гарантира съпричастността и чувството за собственост на заинтересованите страни върху продуктите и резултатите от мониторинга и оценката и съответно – тяхната готовност и интерес от прилагането на препоръките на практика.

Основни партньори. Механизми на партньорството

Ефективното между общинско партньорство и между секторно сътрудничество ще допринесе за изграждане на оптимална мрежа от социални услуги в областта, която да осигури равен достъп до услуги за рисковите групи и инструменти за максимално оползотворяване на наличните ресурси. Ще бъдат използвани разнообразни инструменти за сътрудничество. Изграждането на механизми на партньорство ще бъде приоритетно в Областната стратегия за новия период.

Като съвместни действия при изпълнение на общи дейности, между общински и смесени услуги, Сътрудничество със ЗМО в дейностите за мониторинг и оценка на Стратегията, отворени работни групи с участие на заинтересованите страни и участие на експерти в съвместни работни групи, комисии и екипи. Ще се провеждат срещи и обменни посещения между съседни общини за обмен на информация за групи в риск, обсъждане и планиране на съвместни дейности и проекти за подкрепа на целевите групи. Между общинските срещи са с участието на всички заинтересовани институции, в чиито компетенции попадат групите в риск (като ДСП, ДБТ, доставчици на социални

и здравни услуги, училища, НПО и др.) Ще се развиват съвместни мобилни екипи за осигуряване на подкрепа на хора с увреждания и самотни стари хора в изолирани населени места. Ще се разработват между-общински и между-секторни проекти за подкрепа на групите в риск.

Развитието на партньорствата между общините, изграждането на мрежи на областно и местно ниво ще допринесе за съгласуването и обединяването на дейностите на ангажираните институции с фокус уязвимите общности и групи.

Областен координационен механизъм по деинституционализация (ОКМД)

Съгласно Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“ и Плана за действие в изпълнение на Стратегията в Област Стара Загора е създаден Областен координационен механизъм по деинституционализация /ОКМД/. Целта е чрез него да се постигне ефективно сътрудничество и взаимодействие между гражданския сектор, регионалните и общинските структури. Той е платформа за прилагане на политики чрез междуинституционално партньорство. Основните принципи за прилагане на ОКМД са: осигуряване на най-добрия интерес на детето; взаимна информираност на партньорите и помощ; мултидисциплинарен подход на областно ниво; непрекъснато учене; гъвкавост при вземането на решения; етично поведение при обгрижване на всеки конкретен случай.

ОКМД осигурява ефективна координация и взаимодействие на ангажираните субекти при изпълнение на политики за деинституционализация, както и осигурява подходяща среда за междуинституционално взаимодействие на местно ниво, в което да се разработят максимално опростени и в същото време ефективни регулации и йерархии при партнирането по изпълнение на националните политики в процеса на деинституционализация.

Основни етапи в изпълнението на стратегията

Областната стратегия за развитието на социалните услуги в област Стара Загора обхваща 5-годишен период (2016 – 2020), в който се обособяват два етапа с продължителност по 3 и 2 години за изпълнение на стратегията, всеки от които започва с период на подготовка и интензивно оперативно планиране, както следва:

Първи етап е **подготвителен етап**, през който ще се изготвят и приемат Общински стратегии за социалните услуги в 11-те общини, ще се осъществи оперативно планиране на интервенцията през първите 3 години и ще се създаде план на действие за 2016 година. Този етап приключва до месец юли, 2016 година.

Следва втори, **същински етап**, през който ще се изпълняват планираните дейности по Стратегията. Той обхваща 2016 -2018 година.

Трети етап е етапът на **оценка и препланиране**. Той обхваща последното тримесечие на 2016 година и първото такова на 2018 година. Предвижда Междинна оценка на постигнатите резултати от стратегията, препланиране на следващия двегодишен етап в съответствие със заключенията и препоръките от междинната оценка.

Четвърти етап обхваща 2018 -2020 година. Той се характеризира с ефективност и изпълнение на дейностите по стратегията, а също така и финална оценка на въздействието от Областната стратегия за развитие на социалните услуги.

• Въздействието на Общинската стратегия върху общия социален контекст, степен на постигане на дългосрочните цели, комплексна оценка на предизвиканите качествени промени в състоянието на социалната среда и рисковите групи;

- Устойчивостта на дейностите, резултатите и ползите за целевите групи и продължението им след времевата рамка на Стратегията.

2. Да гарантира **системното актуализиране на Общинската стратегия, подобряването на политиките** за социално включване и постоянното усъвършенстване на социалните услуги и мерки чрез:

- Предоставяне на конкретни препоръки, както за актуализиране на цялостната Стратегия по отношение на избраните приоритетни направления и цели, така и за оперативно препланиране на дейностите и следващите етапи от изпълнението на предвидените дейности - социални услуги и мерки;

- Системна обратна връзка от потребителите на услуги и препоръки за подобряване на вида и качеството на услугите в съответствие с реалните групи и индивидуални потребности;

- Консултации и методическа помощ за усъвършенстване и подобряване на качеството на социалните услуги по места;

- Идентифициране на добрите практики и научените уроци от осъществяването на Общинската стратегия и мултиплициране на натрупания опит по места.

В съответствие с тези цели и задачи, изграждането и функционирането на цялостна Система за мониторинг и оценка дава реални, практически ползи за общините и структурите, които изпълняват Стратегията. На първо място, такава действаща система за мониторинг и оценка е ясен индикатор за това, доколко са реални намеренията на заинтересованите страни да осъществят на практика декларираните цели и планирани дейности в тази Стратегия. Същевременно, препоръките за промени, постоянният поток от информация и обратната връзка от целевите потребители на услугите, осигурен от Системата за мониторинг и оценка е задължително условие за ефективното изпълнение на Стратегията.

Мониторингът и оценката **с участие** е основният подход, който ще се следва при изграждането на системата. Този подход изисква включването и обратната връзка от всички участници в изпълнението на предоставянето на социалните услуги и носи допълнителни предимства за ефективността на мониторинга. Участието гарантира съпричастността и чувството за собственост на заинтересованите страни върху продуктите и резултатите от мониторинга и оценката и съответно

- тяхната готовност и интерес от прилагането на препоръките на практика.

6 План за действие

1. Отговорности и роли в изпълнението на Стратегията

Ролите и задачите на общината, институциите на общинско ниво, доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни в изпълнението на Стратегията за развитие на социалните услуги се определят от техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

Община Чирпан

Местното самоуправление се осъществява от общинския съвет, а местната изпълнителна дейност - от кмета и общинската администрация. Местната власт разработва и изпълнява интегрирани политики в подкрепа на децата в риск, хората с увреждания и старите хора на своята територия като комбинира ресурсите и координира дейности в сферата на социалното подпомагане, образование, здравеопазване, политики на пазара на труда, водена от интересите и нуждите на групите и хората в риск. Общината е доставчик на социални услуги. Осъществява мониторинг и оценка на изпълнението на Стратегията и оценка на нуждите на групите в риск.

Общински съвет

Обсъжда и приема общинската стратегия за развитие на социални услуги на територията на общината и годишния оперативен план за изпълнението ѝ по предложение на кмета на общината; • Одобрява докладите за изпълнението на Стратегията по предложение на кмета на общината; • Съгласува проектни предложения за финансиране на социални услуги, които ще се развиват на територията на общината и планирани в Стратегията. • Взема решения, свързани с развитие на СУ на територията на общината (откриване, закриване, разширяване, дофинансиране и пр.). Решение за развиване на конкретна социална услуга се взема от Общинския съвет, като преди това е било разгледано в съответната постоянна комисия и консултирано по въпросите, свързани с финансирането. Предложението се внася от кмета или от общинските съветници.

Кмет на общината

- Организира разработването и изпълнението на общинската стратегия и годишния план за развитие на социалните услуги. След съгласуване с Обществения съвет за социално подпомагане ги внася за обсъждане и приемане в Общинския съвет;
- Ръководи, организира и контролира дейностите по изпълнение на стратегията и годишния план;
- Организира и контролира провеждането на мониторинг и оценка на изпълнението на общинската стратегия;
- Търси начини за финансиране от различни източници, включително от Оперативните програми на ЕС, местния бизнес и др. за изграждане на новите социални услуги, включени в Стратегията.

Дирекция “Социално подпомагане”

Дирекция “Социално подпомагане” като териториално поделение на АСП провежда държавната социална политика по отношение на закрила на детето; рехабилитация и социална интеграция на хората с увреждания и проучване

потребностите на населението в общината от социални помощи и социални услуги. Предвид основните си функции, Дирекция “Социално подпомагане” (с отделите си по Социална закрила и Закрила на детето) носи отговорност и изпълнява конкретни задачи при реализирането на Стратегията за развитие на социалните услуги: • Прави предложения до РДСП за откриване, реформиране и закриване на социални услуги, съобразно планираните дейности в стратегията; • Дирекция “Социално подпомагане” и ОЗД управляват случаите на хората и децата в риск; участват при разработването на оценки и индивидуални планове за децата и лицата, настанени в специализирани институции; • Осъществява сътрудничество между общинската администрация и неправителствени организации във връзка със Стратегията и предвидените дейности в нея; • Събира и актуализира данните на базовите индикатори и резултатите от изпълнение на социалните услуги; • Извършва консултиране и насочване на семейства с деца в риск към социални услуги; оказва съдействие за реструктурирането и реформирането на СИ – за деца и за лица с увреждания; подпомага изграждането на алтернативни социални услуги; подпомага общината при идентифициране на нуждаещите се стари хора от услуги в общността и други.

РИО на МОН

Регионалният инспекторат по образованието на Министерство на образованието и науката отговаря за координиране и изпълнение на дейности за достъп до качествено образование на деца и ученици, реинтеграция в системата на образование на необхванати, отпаднали и нередовно посещаващи училище ученици. РИО на МОН:

- Осигурява интегриране в системата на образование на децата с увреждания отглеждани в семействата;
- Осигурява методическо ръководство на училищата за насочване на нередовно посещаващи училище ученици и деца с рисково поведение към отделите за закрила на детето и Центровете за обществена подкрепа;
- Осигурява методическо ръководство и насърчава училищата за развитие на дейности съвместно с ЦОП и НПО за повишаване на мотивацията на учениците за задържане в училище и за запълване на свободното им време според индивидуалните им интереси; програми и проекти за превенция на рисковото поведение на деца; за реинтеграция в системата на образование на отпаднали деца, за задържането им в училище чрез участие в извънкласни дейности според индивидуалните им интереси и за наваксване на образователни пропуски;
- Осигурява контрол върху обхващането на всички деца на територията на област Стара Загора в предучилищна подготовка и възпитание; върху редовното посещение на ученици в училище и записването на ученици в учебни заведения на територията на общината, в която живеят семействата им; Стратегия за развитие на социалните услуги в община Чирпан (2016 – 2020) 41
- Съвместно с РДСП, ДБТ и директори на училища планира програми за вечерно и професионално обучение за младежи и възрастни с основно и по-ниско образование.

Дирекция „Бюро по труда”

Дирекция „Бюро по труда” участва в планирането и изпълнението на програми и активни мерки за интеграция на пазара на труда на хора в риск (възрастни с увреждания, младежи напускащи специализирани институции, младежи, отпаднали от

училище, трайно безработни, в това число хора от ромски общности в обособени квартали) и мерки за подкрепа на семействата на групи в риск (на деца, настанени в СИ, деца и възрастни с увреждания, живеещи в семейна среда). Основната роля на дирекцията “Бюро по труда” по изпълнението на стратегията включва:

- Участие в разработването на общински програми за заетост и за обучение на рискови групи;
- Консултиране на младежи, напускащи и напуснали институции с цел професионално ориентиране, повишаване на квалификацията и посредничество при намиране на работа;
- Разработване на мерки и програми съвместно с общината за професионална квалификация и включване на пазара на труда на възрастни с увреждания и на роми, живеещи в затворени етнически общности;
- Участие в разработването на програми за обучение и пренасочване на персонал от СИ;
- Посредничество между работодатели и безработни от рисковите групи с цел намиране на работа;
- Активно взаимодействие с институциите от други сектори (системата на здравеопазването, образованието и социалните услуги, териториалните органи на изпълнителната власт, органите на местното самоуправление, ръководствата на регионалните структури на представителните организации на работниците, служителите и на работодателите, НПО) при прилагането на Стратегията за развитие на социалните услуги в община Чирпан.

Регионална здравна инспекция

Държавната здравна политика на територията на общината се осъществява и организира от Регионална здравна инспекция. РЗИ отговаря за координацията и изпълнението на хоризонтални здравни мерки, насочени към хората в риск на територията на област Стара Загора. Създава база данни за здравни специалисти в помощ на хора с увреждания и хора със зависимости, която се използва от Дирекция “Социално подпомагане” за насочване и консултиране на клиенти в риск. Конкретните им отговорности са насочени към: здравна профилактика на майчинството/ бременността с фокус нежелана и рискова бременност; медицинска рехабилитация за деца и възрастни с увреждания и подкрепа за техните семейства; разработване на здравно-социални програми за семейно планиране; качествена здравна грижа в домовете за деца и хора с увреждания и стари хора в община Чирпан.

2. Ресурси и източници на финансиране на социалните услуги в община Чирпан

Държавно делегираното финансиране на услугите и размерът на финансовия стандарт се определят с решение на Министерски съвет за всяка бюджетна година. Управлението на социалните услуги в общността се извършва от общинската администрация или други доставчици – неправителствени организации или частни лица. Основен източник на финансиране на социалните услуги остава републиканския бюджет. Общинският бюджет осигурява средства за поддържането и развитието на домашния социален патронаж и другите местни услуги. Общината привлича допълнително средства за социални услуги по проекти и програми. Финансирането на инвестициите, свързани с основен ремонт, изграждане на нови обекти за социални услуги и тяхното оборудване и обзавеждане се осигуряват общинските бюджети или чрез средства от оперативни програми. Средствата за квалификация и преквалификация

на социалните работници могат да се осигурят чрез средства от оперативни програми.

3. Етапите в изпълнението на Стратегията за развитие на социалните услуги в община Чирпан обхващат 5 годишен период (от 2016 г. до 2020 г.). Етапите на изпълнение, се разделят в два плана:

– **дългосрочен** – план за действие, обхващащ целият период на Стратегията за развитие на социалните услуги в община Чирпан за периода от 2016 година до 2020 година и цели изпълнението на заложените дейности в Стратегията. Характеризира се с два етапа на изпълнение, съдържащи в себе си междинна оценка на изготвената Стратегия и актуализирането ѝ. (Таблица 1)

Дългосрочен план

ЕТАП	ПЕРИОД	ДЕЙНОСТИ
Първи етап	2016 г.- 2018 г.	• Изпълнение на дейностите по стратегията
Междинна оценка	2018 г.	• Оценка на постигнатите резултати и ефекти от стратегията
Актуализиране на стратегията	2016 г. – 2019 г.	• Препланиране на следващия етап в съответствие със заключенията и препоръките от междинната оценка
Втори етап	2019 – 2020	• Изпълнение на дейностите по стратегията

Таблица 1

- **краткосрочен план за действие** – обхваща предвидените дейности за 2017 година и представлява отворен документ, който може да бъде променян, допълван и усъвършенстван, в отговор на възникнали нови потребности и в съответствие с променящите се условия, нормативна база и икономическа среда. Той е част от настоящата Стратегия и поставя началото ѝ чрез залагане на приоритети, цели, мерки и действия, които са в съответствие с Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в Община Чирпан 2016-2020 г.(Таблица 2)

Краткосрочен план за действие
Годишен план за развитие на социалните услуги в община Чирпан за 2017 г.

Приоритетни направления и цели	Оперативни цели	Дейности	Източник финансиране	на	Индикатори изпълнение	за	Отговорни институции
							Водеща организация
<p>Направление 1: Превенция за деца и семейства в риск и деинституционализация на грижите за деца Обща цел 1. Да се подобри грижата за децата в семейството, като се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата и да се постигне максимално намаляване на броя на децата, отглеждани в специализираните институции</p>	1.1.1 Да се намали изоставянето на деца и настаняването им в СИ и да се подкрепи задържането им в биологичното семейство;	- Развитие на услугите в ЦОП Чирпан за превенция на изоставянето и подкрепа на уязвими семейства в община Чирпан;	Делегирана от		Разширен обхват на дейностите, осигурена подкрепа на поне 60 деца и семейства от рискови групи годишно.		Община Чирпан ЦОП Чирпан
	1.1.2 Да се осигури подкрепа на уязвимите семейства за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата;	- Предоставяне на услугите по проект Социално включване - Съвместни дейности на О „ЗД“ и ЦОП за настаняване в семейства на близки и роднини на деца от СИ, изоставени деца и на деца в риск от изоставяне. -Съвместни подкрепящи услуги	Проект за социално включване на МТСП, финансиран от ОП”РЧР” Делегирана от държавата дейност		Предоставяне на услугите на 800 деца и семейства. Установяване на контакти с роднините и близките на детето и мобилизиране на разширеното семейство за поемане на грижата за детето; Консултации и подкрепа за изграждане на връзка между детето и разширеното семейство.		Община Чирпан ЦОП Чирпан Дирекция “Социално подпомагане” Чирпан Община Чирпан ЦОП Чирпан Дирекция “Социално

	<p>между ЦОП и О „ЗД“ при осиновяването на деца, като се планира част от дейностите на О „ЗД“ да се насочат към центъра - обучение на кандидат - осиновителите, наблюдение и подкрепа на осиновителите в следосиновителния период</p> <p>- Предоставяне на услугата „приемна грижа“, други доставчици – кандидатстване за държавно делегирана дейност</p>	<p>- Делегирана от държавата дейност</p>	<p>мотивиране и обучение за кандидат-осиновителите; подкрепа в следосиновителния период.</p> <p>Да се подкрепи процеса на деинституционализация на деца, като се създаде и реализира устойчив модел за развитие на заместваща семейна грижа за деца, настанени в специализирани институции или на деца от общността, в риск от изоставяне.</p>	<p>подпомагане”Чирпан РДСП Стара Загора</p> <p>Община Чирпан Дирекция “Социално подпомагане” Чирпан РДСП Стара Загора АСП, ЦОП</p>
1.1.3 Да се гарантира равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование;	<p>- Предоставяне на услугите по проект Социално включване</p> <p>- Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички деца в община Чирпан</p>	<p>Проект за социално включване на МТСП, финансиран от ОП”РЧР”.</p> <p>Проект за социално включване на МТСП, финансиран от ОП”РЧР”.</p>	<p>Предоставяне на услугите на 800 деца и семейства.</p> <p>Срещи и посещения по домовете за информиране и мотивиране на родителите.</p>	<p>Община Чирпан</p> <p>Община Чирпан</p>

	1.1.4 Да се развият алтернативни социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в среда близка до семейната за децата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда.	Предоставяне на услугата ЦНСТДМУ	Делегирана от държавата дейност	Предоставяне на услугата ЦНСТ - постоянна грижа на 12+2 места на деца лишени от родителска грижа, за които към момента на настаняване в ЦНСТДМУ са изчерпани възможностите за оставане и връщане в биологичното семейство, настаняване при близки и роднини или приемно семейство.	Община Чирпан
	1.1.5 Да се осигурят условия за развитие на децата с увреждания отглеждани в семейството;	Кандидатстване по проект за разкриване на „Център за социална рехабилитация и интеграция"	Програми и проекти.	Социални услуги, свързани най-вече с рехабилитационните, здравните и образователни потребности на деца и възрастни хора.	НПО, Община Чирпан
Направление 2: Развитие на социални услуги за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение <u>Обща цел 2.</u> Да се създадат условия за социално включване/интегриране на максимален брой хора в неравностойно	2.1.1. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства	Предоставяне на социални услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства	Програми и проекти.	Разширяване на обхвата на услугите, които предлагат домашни грижи за хора с увреждания като домашен помощник, социален и личен асистент чрез продължение на националните програми и програмите на Европейския съюз.	Община Чирпан Домашен социален патронаж град Чирпан
	2.1.2. Развиване на целеви общински	Прилагане на общински и	Програми и проекти.	Обучение на хората с увреждания,	Община Чирпан Дирекция

положение и уязвими групи,	политики/мерки за социално включване на хората с увреждания	национални мерки за осигуряване на по-широки възможности за самостоятелен живот.		жилище, доходи, достъп до услуги и подпомагане.	“Социално подпомагане” Чирпан Д „БТ” Чирпан НПО
Направление 3: Грижа за старите хора за по-добър и достоен живот Обща цел 3. Да се подобри качеството на живота на старите хора във всички населени места в областта.	Развиване и разширяване на дейностите в Домашния социален патронаж и обхващане на малките изолирани населени места.	Продължаване и разширяване дейността на Домашен социален патронаж Чирпан	Програми и проекти.	Разширяване обхвата на услугите Предоставяне на храна по домовете и хранене - извършва се в момента от патронажа; Помощ при поддържане на лична хигиена, медицински услуги и манипулации; Помощ в домакинството, подкрепа за поддържане на жилището - почистване, помощ за дребни битови услуги и ремонти, смяна на обзавеждане и осигуряване на повече пространство; Съдействие за пазаруване, плащане на сметки, осигуряване на технически помощни средства; Съдействие за достъп до здравни и социални услуги - придружаване, помощ при транспортиране, информиране за здравни услуги.	Община Чирпан

Стратегията представлява отворен документ, който при необходимост може да се променя, актуализира и допълва във периода на действие – 2016 година - 2020 година.

Стратегията е приета с Решение № ...../.....2016 г. на Общински съвет Чирпан.

Използвани съкращения (абривиатури)

АЗ	Агенция по заетостта
АСП	Агенция за социално подпомагане
АХУ	Агенция за хора с увреждания
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ДАЗД	Държавната агенция за закрила на детето
ДБТ	Дирекция Бюро по труда
ДДЛРГ	Дом за деца лишени от родителски грижи
ДДМУИ	Дом за деца и младежи с умствена изостаналост
ДДУИ	Дом за деца с умствена изостаналост
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца
ДРСЗ	Дирекция "Регионална служба по заетостта"
ДП	Домашен помощник
ДСП	Дирекция „Социално подпомагане“
ДЦДМУ	Дневен център за деца и младежи с увреждания
ДЦДМУИ	Дневен център за деца и младежи с умствена изостаналост
ДЦДУ	Дневен център за деца с увреждания
ЕКПО	Екип за комплексно педагогическо оценяване към РИО на МОН
ЗЖ	Защитено жилище
ЗМБ	Звено „Майка и бебе“
ЗМО	Звено за мониторинг и оценка
КСУДС	Комплекс за социални услуги за деца и семейства
ЛА	Личен асистент
МБАЛ	Многопрофилна болница за амбулаторно лечение
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МТСП	Министерството на труда и социалната политика
МФ	Министерството на финансите
НЖ	Наблюдавано жилище
НПО	Неправителствена организация
НП "ОСПОЗ"	Национална програма „От социално подпомагане към осигуряване на заетост“
ОЗД	Отдел "Закрила на детето"
Отдел "СЗ"	Отдел "Социална закрила"
ПРООН	Програма за развитие на Организацията на обединените нации
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
РЗОК	Регионална здравноосигурителна каса
РЗП	Регионално звено за подкрепа
РИО на МОН	Регионален инспекторат по образование към Министерството на образованието и науката
РИЗ	Районна инспекция по здравеопазване
РПУ	Районно полицейско управление
РЦПИОВДУСОП	Ресурсен център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални

	образователни потребности
СА	Социален асистент
СИ	Специализирана институция
СОП	Специални образователни потребности
СУ	Социална услуга
ТЗ- УНИЦЕФ	Техническо звено за деинституционализация към АСП и УНИЦЕФ
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ЦНСТДМУ	Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦРДУ	Център за работа с деца на улицата
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция